

EIROPAS ATBALSTA FONDS
VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

EIROPAS SAVIENĪBA

GADA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS PAR 2017. GADĀ ĪSTENOTO DARBĪBAS PROGRAMMU PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAI VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

Ziņojums sniedz ieskatu par 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām” 2014LV05FMOP001 (turpmāk – DP) ieviešanu Latvijā 2017. gadā. Tas sagatavots saskaņā ar Regulas Nr. 223/2013¹ 13. pantu un tā struktūra atbilst Regulā Nr. 1255/2014² noteiktajam.

Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts sniegts saskaņā ar DP mērķi – mazināt nenodrošinātību ar pārtiku un mājsaimniecību ar bērniem materiālo nenodrošinātību, vienlaikus mazinot vistrūcīgāko iedzīvotāju sociālo atstumtību.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības nodrošināšanas pasākumi 2017. gadā

2017. gadā sniegts šāds Fonda atbalsts pārtikas un pamata materiālās nenodrošinātības mazināšanai:

- pārtika (5 veidu pārtikas preču komplekti un gatavās maltītes);
- pamata materiālā palīdzība (5 veidu higiēnas un saimniecības preču komplekti, 2 veidu individuālo mācību piederumu komplekti);
- papildpasākumi personu sociālās atstumtības mazināšanai.

Pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu 2017. gadā nodrošināja 29 partnerorganizācijas (turpmāk – PO), t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 13 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas 30 līgumu ietvaros.

Kopumā visā Latvijas teritorijā 2017. gadā bija 474 pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdales vietas un 16 zupas virtuves.

2017. gadā pārtikas preču komplektus individuālai izdalei bez vecuma ierobežojuma saņēmušas 60 482 personas - 97,1% no visām personām, kurām 2017. gadā noteikts trūcīgas personas statuss. Kopumā izdalīti 322 571 pārtikas preču komplekti. Tāpat 951 bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus pārtikas preču 5960 komplektus.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām

² Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr. 1255/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, nosakot gada īstenošanas ziņojumu un nobeiguma īstenošanas ziņojumu saturu, tostarp kopējo rādītāju sarakstu

2017. gadā 4482 personām nodrošinātas 307 170 gatavās maltītes zupas virtuvēs. Kopumā zupas virtuvēm piegādāti 4 492 pārtikas preču komplekti.

2017. gadā higiēnas un saimniecības preču komplektus bērniem vecumā līdz 18 gadiem saņēmušas 18 196 personas (bērni līdz 18 gadiem). Kopumā izdalīti 49 493 higiēnas un saimniecības preču komplekti (2016.gadā – 55 130 komplekti). 2017.gadā 18 264 personām vecumā līdz 18 gadiem bija piešķirts trūcīgās personas statuss, 99,6% no tiem saņēmuši Fonda atbalstu. 2017. gadā 1359 bērni vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus 4 461 higiēnas preču komplektus.

2017. gadā 10 233 bērni vecumā no 5 – 16 gadiem saņēmuši individuālo mācību piederumu komplektus (2016.gadā – 24 186 personas). Kopumā izdalīts 12 221 komplekts (2016.gadā – 24 186 gab.).

2017. gadā īstenoti 1217 papildpasākumi, kuros piedalījās 7960 dalībnieki. (salīdzinoši 2016.gadā tika īstenoti 1873 pasākumi, kuros piedalījās 10 873 personas).

2017. gadā kopumā Fonda atbalsts nodrošināts 5 569 223 EUR apmērā, t.sk. pārtikas palīdzībai 4 407 316 EUR un pamata materiālajai palīdzībai 859 310 EUR.

No Fonda darbības programmas īstenošanas uzsākšanas brīža līdz 2017.gada beigām Fonda atbalsts nodrošināts 12 495 092 EUR apmērā jeb 26 % no darbības programmas atbalsta kopējās finanšu apropriācijas.

2017. gadā veiktās fonda atbalsta saņēmēju aptaujas rezultāti

Fonda atbalsta saņēmēji 2017.gadā aptaujāti Līguma Nr. LM2016/24-1-13/61 par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumu ietvaros, kas publiskā iepirkumu procedūru rezultātā 2016.gadā noslēgts ar SIA „Aptauju Centrs”.

Aptaujāti 1440 respondenti, tai skaitā, 1135 pārtikas un pamata materiālās palīdzības unikālie saņēmēji un 304 gatavo maltīšu unikālie saņēmēji.

Saskaņā ar 2017. gadā apkopotajiem datiem, Latgales reģionā izdalīti 36 % pārtikas un 34 % higiēnas un saimniecības preču un 31 % mācību piederumu komplektu, Pierīgas reģionā 10 % pārtikas un 12 % higiēnas un saimniecības preču un 11 % mācību piederumu komplektu, bet pārējos statistiskajos reģionos īpatsvars ir savstarpēji ļoti līdzīgs 12-15 % robežās.

Tiem pētījuma dalībniekiem, kuri saņēma komplektus, tika vaicāts pašvērtējums komplekta ietekmei uz viņu ģimenes situāciju – respektīvi, vai komplektu saņemšana situāciju ir ietekmējusi. Absolūtais vairums komplektu saņēmēju (2017.gadā - 86%), atbildējuši, ka tas situāciju ir ietekmējis, turklāt šim rādītājam ir tendence pieaugt kopš 2016.gada (82%). Tiem, kas norādīja, ka komplektu saņemšana ietekmējusi viņu ģimenes situāciju, papildus tika vaicāts, kādām vajadzībām viņi galvenokārt tērējuši ietaupīto naudu. Dominējošas atbildes šajā jautājumā attiecas uz pārtiku (2017.gadā – 84%, 2016.gadā – 78%), komunālajiem maksājumiem (2017.gadā – 50%, 2016.gadā – 52%), kā arī apģērbu (2017.gadā – 41%, 2016.gadā – 43%). Kopumā var runāt par mērķa grupas materiālās situācijas uzlabojumu ne tikai tāpēc, ka parādījusies iespēja papildus iegādāties pārtiku, bet arī atbildes „parādu nomaksa” īpatsvars turpina kristies (2017.gadā – 5%, 2016.gadā – 6%, 2015.gadā – 14%).

Absolūtais vairums atbalsta saņēmēju uz jautājumu par to, vai saskārušies ar kādām grūtībām atbalsta saņemšanas procesā, nepārprotami atbild ar „nē” – 2017.gadā tā sacījuši 89% komplektu saņēmēju un 94% maltīšu saņēmēju.

Informācija par darbības programmas īstenošanas procesā konstatētajām problēmām un identificētajiem riskiem, to risinājumiem

2017.gadā, salīdzinot ar 2015. gadu, redzams, ka par 16% samazinājies unikālo Fonda atbalsta saņēmēju skaits, kas tieši izriet no personu, kam piešķirts trūcīgas personas statuss, skaita straujās samazināšanās. Vienlaikus nabadzības rādītāji valstī saglabās nemainīgi augsti, atsevišķām grupām ievērojami paaugstinoties nabadzības rādītājam. Tādējādi identificējams arī Fonda finanšu līdzekļu apguves risks. Lai palielinātu turpmāk atbalstāmo personu skaitu, 2017. gadā tika uzsāktas sarunas ar Latvijas Pašvaldību savienību par iespējām palielināt Fonda atbalsta saņēmēju skaitu. Rezultātā Vadošā iestāde veica grozījumus MK noteikumos par "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā" īstenošanu, kā rezultātā no 2018. gada 1. aprīļa ne tikai trūcīgām personām (ar ienākumiem līdz 128,06 euro) un krīzes situācijā nonākušām personām, bet arī maznodrošinātām personām un ģimenēm ar ienākumiem līdz 188 euro, būs pieejami Fonda pārtikas, higiēnas, saimniecības preču un mācību piederumu komplekti. Tas ļaus atbalstīt lielāku skaitu ģimeņu ar zemiem ienākumiem.

2017.gadā īstenoti par 35% mazāk papildpasākumi kā 2016. gadā un par 26,8% mazāk ir papildpasākumu dalībnieku. Prognozējams, ka no 2018.gada papildpasākumu un to dalībnieku skaits pieaugs, ņemot vērā Fonda atbalsta saņēmēju loka paplašināšanos, kā arī lielākās PO iekšējās reorganizācijas noslēgšanos.